

KM

11.8.2020

3025/2020

Sisäministeriö, kirjaamo

PL 26

00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@intermin.fi

SMDno-2019-1460

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 109 §:n muuttamisesta

Esitettyyn pelastuslain 109 § muutokseen Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos esittää, että henkilöriskin lisäksi perusteluina tulee voida käyttää myös omaisuusriskiä sekä työturvallisuusriskiä. Lisäksi näiden riskien ei tarvitsisi olla tavanomaista suurempi, vaan riittää, että viestintäverkon käyttäminen on rakennuksesta tai rakennelmasta johtuen estynyt.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslain 109 § siihen vaikuttavaa muuttunutta lainsäädäntöä vastaavaksi siten, että siinä huomioitaisiin viranomaisverkon ohella myös viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käyttöön oikeuttava liittyminen.

Esitetty tarkennus pelastuslain 109 § on perusteltu ja tarpeellinen. Haasteen aiheuttaa jossain määrin se, että velvoite rajoittuu tilanteeseen, jossa rakennuksesta tai rakennelmasta on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski. Korkean riskin kohteissa skenaario viestiliikenteen katkeamisen osalta on pahempi, mutta päivittäisissäkin tehtävissä järjestelmien tulisi toimia sujuvasti.

Pelastustoiminnan tulee olla turvattua myös tilanteissa, joissa henkilöturvallisuusriski on tavanomainen mm. asuin- ja toimistotaloissa. Henkilöturvallisuuden määrittely on selkeytettävä ja otettava huomioon pelastushenkilöstön (ja muiden viranomaisten) toimintaan liittyvät henkilöturvallisuusriskit, jotta tehtävää suorittavat pystyvät keskeytystä kommunikoidaan.

Pelastustoiminnan turvaamiseksi luonnoksessa olisi hyvä huomioida Lain sähköisen viestinnän palveluista (917/2014) 250d § mukainen kansallinen verkkovierailu viranomaisviestintää varten. Kansallinen verkkovierailu on ehdottoman tarpeellinen pelastustoiminnan toteuttamisen ja erityisesti työturvallisuuden kannalta. Luonnoksessa tulee erikseen huomioida, että verkkovierailulla ei voida korvata esityksen mukaisia toimenpiteitä viranomaisliittymän käytettävyyden varmistamiseksi.

Kokonaisuuden kannalta on edelleen ongelma se, että nykyaikainen matalaenergiaa suosiva rakentamistapa heikentää viestinnän edellytyksiä uudiskohteissa. Tästä aiheesta on mm. Liikenne- ja viestintäministeriö tehnyt selvityksen (Matkaviestinverkon kuuluvuusongelmat matalaenergiarakennuksissa – työryhmän raportti 26/2013). Sel-

vityksen mukaisia toimenpide-esityksiä on mm. varautuminen matkaviestinkäyttöön sopivan talokohtaisen sisäverkon kaapelointiin sekä kotitukiasemaratkaisujen kehittäminen.

Traficom on laatinut oppaan matkapuhelinverkkojen sisätilakuuluvuudesta (Traficom julkaisuja 7/2019). Oppaassa on tuotu esille, että energiatehokas rakentaminen voi aiheuttaa pahoja sisätilakuuluvuusongelmia ja asiaan on siten syytä kiinnittää huomiota jo rakentamista tai korjaushanketta suunniteltaessa. Jälkikäteen mahdollisten ongelmien korjaaminen on huomattavasti vaikeampaa ja lopputulos ei välttämättä ole halutun kaltainen. Tämä sama koskee myös viranomaisviestintäverkkojen käyttöä rakennuksen tai rakennelman sisätiloissa.

Yleispalveluvelvoitteen perusteella kaikilla kuluttajilla ja yrityksillä on oikeus saada tietty kohtuuhintaiset ja toimivat viestinnän peruspalvelut eli yleispalvelut kotiinsa tai yrityksen toimipisteeseen. Traficom turvaa oikeuden nimeämällä operaattorin tarjoamaan näitä yleispalveluja niillä alueilla, joilla ei muuten olisi riittävästi kaupallista tarjontaa. (Laki sähköisen viestinnän palveluista 917/2014).

Käytännössä pelastustoiminnan turvaamisessa (myös muiden viranomaispalvelujen ja ensihoitotehtävien) on ensisijaista, että asiakas saa yhteyden hätäkeskukseen omalla puhelimellaan. Kuten edellä mainituissa selvityksissä on tuotu esille, että samalla kun matkaviestintäverkkojen käyttö on lisääntynyt on myös matalaenergiarakentaminen lisääntynyt, eli myös hätäpuhelun soittaminen vaikeutunut.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että väestönsuojissa tulee olla matkaviestimen käytön mahdollistava tekninen järjestelmä tai puhelinpiste (Sisäasiainministeriön asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta 506/2011).

Myös pelastushenkilöstön hälyttämisen turvaaminen tulisi varmistaa eri tilanteissa. Hälyttämiseen käytetään yleisesti eri radioverkkoja, nykyään useimmin VIRVE:n lisäksi matkapuhelimia. Jos näiden kuuluvuutta ei voida riittäväällä tavalla varmistaa, on vaarana, että vapaana olevaa pelastushenkilöstöä ei voida hälyttää tai tehtävällä olevaa ei voida hälyttää lähellä olevaan korkeariskisempään tehtävään.

Lausuntonaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos haluaa tuoda esille, että mikäli rakennushankkeeseen ryhtyvä, rakennuksen omistaja tai haltija katsoo tarpeelliseksi varmistaa matkapuhelinverkon kuuluvuuden varmistamisen teknisin järjestelyin, tulee tämän samalla toteuttaa viranomaisverkon ja viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käyttöön tarvittavat tekniset ratkaisut. Tämä säädös tulisi olla uudis- ja peruskorjaushankkeiden osalta osa rakentamismääräyksiä tai muutoin velvoittava määräys.

Veli Pekka Ihamäki
pelastusjohtaja

Kimmo Markkanen
tukipalvelupäällikkö